

11.6.2009

Lausuntopyyntö 11.5.2009

HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS KOSKIEN PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMISESTÄ JA SEN VEROTUKSESTA

Esityksen tavoitteena on lisätä kilpailua luomalla myös muille palvelujen tarjoajille kuin vakuutusyhtiöille edellytykset tarjota verotuettua pitkäaikaissäästämistuotetta ja siten alentaa pitkäaikaissäästämisen kustannuksia. Vapaaehtoisten yksilöllisen eläkevakuutusten ja niihin liittyvien kuolemanvaravakuutusten verotusta muutettaisiin pitkäaikaissäästämissopimukseen ja eläkevakuutukseen perustuvaan säästämiseen liittyvien erojen poistamiseksi.

Eläkesäästäjän mahdollisuutta kilpailuttaa vakuutusyhtiöitä ja muita palvelun tarjoajia edistettäisiin siten, että vakuutuksen tai pitkäaikaissäästämissopimuksen irtisanomiseen ei liittyisi veroseuraamuksia palvelun tarjoajaa vaihdettaessa.

Vapaaehtoisen lisäeläketurvan verokannusteiden ja erilaisten säästämismahdollisuuksien kehittäminen on tarpeellista. Lakisääteisen työeläketurvan kehittämistä pohditaan tällä hetkellä työryhmässä, jonka tulisi saada työnsä päätökseen vuoden 2009 loppuun mennessä. Jotta vapaaehtoisen lisäeläketurvan kannusteet ovat linjassa lakisääteisen työeläketurvan kehittämisen kanssa, voisi olla tarpeellista, että lopulliset päätökset vapaaehtoisen pitkäaikaissäästämisen tukemisen mallista tehdään vasta, kun lakisääteisen työeläketurvan kehittämistä pohtiva työryhmä on jättänyt mietintönsä.

Esitysluonnoksessa ei esitetä muutettavaksi työnantajan ottamien työntekijöiden yksilöllisten ja kollektiivisten vakuutusmaksujen verokohdelua. Tämä on perusteltua. Yritysten sopimusvapaus tulee jatkossakin turvata yritysten kokonaan tai osittain maksamissa eläkkeissä. Muilta osin yhdymme jäsenliittomme Finanssialan Keskusliitto ry:n lausuntoon.

Lisäksi olemme jäljempänä esittäneet yksityiskohtaisia kommentteja verotusta koskevien lakiesitysten sisältöön.

Talouspolitiikka
Tero Honkavaara

11.6.2009

Palvelun tarjoaja

Verotuetun säästämissopimuksen osapuolena voisivat olla henkivakuutusyhtiöt sekä ne palvelun tarjoajat, jotka PS-lain mukaan voivat tarjota sidottua pitkäaikaissäästämistä, eli talletuspankit, rahastoyhtiöt ja sijoituspalveluyritykset.

Esitysluonnoksen mukaan pitkäaikaissäästämisen osalta kysymykseen tulisivat kuitenkin vain Suomessa toimivat yritykset, eivät sen sijaan vastaavat ulkomaiset yritykset. Esityksessä on todettu, että ratkaisun hyväksyttävyyys Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksessa turvattujen palvelujen vapaan liikkuvuuden näkökulmasta ei ole täysin selvä.

Suomen osalta on vapaaehtoisten eläkevakuutusten osalta ollut EY-tuomioistuimessa ratkaistavana tapaus Danner, C-136/00. Tuomiolauselma asiassa kuuluu seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 59 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) on tulkittava niin, että se on esteenä sellaiselle jäsenvaltion verosääntelylle, jolla rajoitetaan oikeutta vähentää tuloverotuksessa sellaisia vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja, jotka on maksettu muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille eläkkeiden tarjoajille, tai estetään kokonaan tällaisten maksujen vähentäminen mutta jossa samalla annetaan oikeus vähentää sellaisia vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksuja, jotka on maksettu ensin mainittuun jäsenvaltioon sijoittautuneille laitoksille, jos näiden ulkomaisten eläkkeiden tarjoajien maksamat eläkkeet eivät ole tämän verosääntelyn mukaan samalla verovapaita.

Mainitun EY-tuomioistuimen ratkaisun jälkeen tuloverolain säännöksiä muutettiin siten, että myös Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa asuvasta tai siellä kiinteästä toimipaikasta toimivasta vakuutuslaitoksen maksut olivat vähennyskelpoisia.

Esitysluonnoksen mukaan tätä EY-tuomioistuimen linjaamaa periaatetta ei nyt kuitenkaan ulotettaisi pitkäaikaissäästämissopimuksen perusteella suoritettuihin maksuihin. Esitystä voidaan pitää tältä osin selkeästi EY-oikeuden vastaisena. On selvää, että jos Danner – tuomion antamisen aikaan Suomen sisäisessä lainsäädännössä vähennyskelpoiksi olisi hyväksytty myös pitkäaikaissäästämissopimuksen mukaiset maksut, niin myös Danner -tuomio olisi koskenut myös näitä maksuja.

Esitysluonnoksessa on otettua kantaa perusteltu sillä, että tälle selkeästi EY-oikeuden vastaiselle kannalle olisi löydettävissä hyväksyttäviä oikeuttamisperusteita. Kuten esitysluonnoksen perusteluissakin todetaan, on EY-tuomioistuin hyväksynyt oikeuttamisperusteiden nojalla perustamissopimuksen periaatteita syrjivän lainsäädännön vain silloin,

Talouspolitiikka
Tero Honkavaara

11.6.2009

kun syrjivän lainsäädännön tavoitteena on sulkea veroetujen ulkopuolelle puhtaasti keinotekoiset järjestelyt. Yleinen kiello pitkäaikaissäästämissopimusten veroedun rajaamiseksi vain maan sisäisiin järjestelyin ei ole oikeuttamisperusteilla perusteltavissa.

Luonnoksessa on lisäksi esitettyä linjaa perusteltu laajasti sillä, että pitkäaikaissäästämisen perusteella maksut Suomessa vähentänyt henkilö saattaa eläkkeellä ollessaan asua jossakin toisessa valtiossa, eikä Suomelle synny pitkäaikaissäästämissopimuksen perusteella saatua tuloon verotusoikeutta. Tämä johtuu kuitenkin Suomen solmimien verosopimusten määräyksistä eikä sillä ole mitään tekemistä sen kanssa, onko pitkäaikaissäästämissopimus tehty Suomessa asuvan vai muussa ETA-valtiossa asuvan palvelun tarjoajan kanssa tai ovatko nämä maksut Suomessa vähennyskelpoisia vai eivät.

Pitkäaikaissäästämisen saattamista vakuutusmuotoisen eläkesäästämisen kanssa veroedun piiriin, on esityksessä perusteltu eri säästämistapojen neutraalisuudella. Tätä periaatetta vastaan on selkeästi se, että vapaaehtoisten eläkevakuutusten osalta vähennysoikeus ulottuisi ETA-alueelta otettuihin vakuutuksiin mutta pitkäaikaissäästämisen osalta samaa alueellista ulottuvuutta ei olisi.

Eläkeikä

Ehdotetun uuden TVL 54 d §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on, että vanhuuseläkettä tai pitkäaikaissäästämissopimukseen perustuvia suorituksia aletaan maksaa edunsaajan saavutettua häneen sovellettavan työeläkelain mukaisen eläkeiän. Esitysluonnoksessa (s. 7) todetaan, että tästä seuraisi eläkeiän nouseminen 63 vuoteen.

On perusteltua, että vähennyskelpoisuuden ikäraja kytketään työeläkejärjestelmän vanhuuseläkeikään. Kytkennän ansiosta vapaaehtoisella säästämällä voidaan täydentää lakisääteistä eläketurvaa siitä iästä alkaen, jolloin henkilöllä on iän perusteella oikeus saada vanhuuseläkettä työeläkejärjestelmästä. Verovähennysoikeuden ikäraja muuttuisi samalla automaattisesti, jos työeläkejärjestelmän vanhuuseläkeikä nousee.

Esitettyä uutta 2 momentin 1 kohtaa on kuitenkin täsmennettävä, koska työeläkelainsäädännössä on edelleen monia vanhuuseläkeikiä (esimerkiksi sotilaiden 55 vuotta) ja verovähennysoikeuden kytkeminen henkilökohtaiseen eläkeikään ei ole perusteltua. Lainkohta voitaisiin kirjoittaa esim. siten, että siinä viitataan kattavimman työeläkelain eli työntekijän eläkelain (TyEL) mukaiseen ikään, jonka täytettyään hänellä on oikeus saada vanhuuseläke. Lisäksi viittaus eläkeiän nousuun 63 vuoteen tulee poistaa, koska TyEL:n ja eräiden muidenkin työeläkelakien mukaan työntekijällä on oikeus saada vanhuuseläke täytettyään

Talouspolitiikka
Tero Honkavaara

11.6.2009

62 vuotta ja lopetettuaan työn tekemiseen. Eläke maksetaan tästä iästä alkaen vähennettynä, mutta se on silti vanhuuseläke.

Korotukset edunsaajamääräystilanteissa

Esitysluonnoksen ehdotetaan, että koska vakuutuksenottajan tai pitkäaikaissäätämissopimuksen tekijän oikeutta valita edunsaajamääräys ei sopimusvapauden periaatetta rikkomatta voida rajoittaa, verotuen rajaaminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa verotuksen keinoin. Luonnoksen perustelujen mukaan tietyissä edunsaajamääräystilanteissa eläke tai suoritus luetaan saajan pääomatuloksi 20 prosentilla korotettuna (esitysluonnoksen sivu 17). Luonnoksen säädöstehtävyydessä tuloverolain 34 §:n 2 momentissa on kuitenkin todettu, että eläke tai suoritus luettaisiin momentin tilanteissa saajan pääomatuloksi 50 prosentilla korotettuna.

Käsityksemme mukaan 20 prosentin korotus tällaisissa tilanteissa on riittävä ja säädösteksti tulee tältä osin muuttaa vastaamaan esitysluonnoksen perusteluja.

Siirtymäsäännökset

Esitysluonnoksesta puuttuu siirtymäsäännökset.

Uusia säännöksiä tulee soveltaa vain niihin eläkevakuutuksiin, joita koskevat sopimukset on tehty lain voimaantulon jälkeen. Sitä ennen tehtyihin sopimuksiin tulee soveltaa nyt voimassaolevaa lainsäädäntöä.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto
Talouspolitiikka

Jussi Mustonen
johtaja